

Besluit Openbaar

Ons kenmerk: ACM/DE/2017/203505
Zaaknummer: 17.0045.53

BESLUIT

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt op grond van artikel 9, vijfde lid, van Verordening 2015/1222 van de Commissie van 24 juli 2017 tot vaststelling van richtsnoeren betreffende capaciteitstoewijzing en congestiebeheer, en artikel 5, zesde lid, van de Elektriciteitswet 1998 betreffende de goedkeuring van het voorstel van TenneT TSO B.V. voor een uiterste termijn voor de day-aheadvastheid.

Pagina
1/12

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info@acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Samenvatting

Verordening 2015/1222 van de Commissie van 24 juli 2015 tot vaststelling van richtsnoeren betreffende capaciteitstoewijzing en congestiebeheer (hierna: CACM Verordening) heeft tot doel om een Europese geïnterconnecteerde eenvormige day-ahead- en intraday elektriciteitsmarkt te creëren.

Als onderdeel van de uitvoering van de CACM Verordening heeft TenneT TSO B.V. een voorstel voor een uiterste termijn voor de day-aheadvastheid (hierna: het voorstel) aan de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) ter goedkeuring voorgelegd. Dit is voorgeschreven op grond van artikel 69 van de CACM Verordening.

De termijn voor day-aheadvastheid is het tijdstip waarop zoneoverschrijdende capaciteit vast wordt.

De ACM concludeert dat niet is gebleken dat het voorstel in strijd is met de CACM Verordening. De ACM keurt daarom het voorstel goed, op grond van artikel 9, vijfde lid, van de CACM Verordening en artikel 5, zesde lid, van de Elektriciteitswet 1998.

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit bezwaar maken bij de ACM.

1 Inleiding

1. Verordening 2015/1222 van 24 juli 2015 tot vaststelling van richtsnoeren betreffende capaciteitstoewijzing en congestiebeheer (hierna: CACM Verordening) heeft tot doel om een Europese geïnterconnecteerde eenvormige day-ahead- en intraday elektriciteitsmarkt te creëren.
2. Als onderdeel van de implementatie van CACM Verordening heeft TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT) een voorstel voor een uiterste termijn voor de day-aheadvastheid (hierna: voorstel) aan de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) ter goedkeuring voorgelegd. Dit is voorgeschreven op grond van artikel 69 van de CACM Verordening.
3. De indeling van dit besluit is als volgt. Hoofdstuk 2 van dit besluit bevat de gevolgde procedure. Hoofdstuk 3 bevat het wettelijk kader. Het voorstel is samengevat in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 bevat de beoordeling van het voorstel en hoofdstuk 6 het besluit.
4. Dit besluit bevat één bijlage. Deze bijlage is onderdeel van het besluit en bevat het voorstel.

2 Procedure van totstandkoming van dit besluit

5. Op 15 december 2016 heeft de ACM van TenneT een verzoek ontvangen tot goedkeuring van het voorstel voor een uiterste termijn voor de day-aheadvastheid.
6. Om een zorgvuldige besluitvorming te waarborgen heeft de ACM het voorstel met bijbehorende documenten ter inzage gelegd en gepubliceerd op haar internetpagina. Van de terinzagelegging is kennis gegeven in Staatscourant nr. 8538 van 15 februari 2017. De ACM heeft hiermee belanghebbenden in de gelegenheid gesteld zienswijzen te geven.
7. Naar aanleiding van de terinzagelegging zijn geen zienswijzen ontvangen.
8. Alle regulerende instanties hebben elkaar geraadpleegd en in nauwe coördinatie samen gewerkt met het oog op het bereiken van overeenstemming, zoals beschreven in artikel 9, tiende lid, van de CACM Verordening.

3 Wettelijk kader

9. In dit hoofdstuk beschrijft de ACM de bepalingen die gezamenlijk het wettelijk kader vormen voor dit besluit.

Bevoegdheidsgrondslag ACM

10. De taken waarmee de ACM is belast, zijn vastgelegd in de wet. Met betrekking tot de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) zijn deze taken vastgelegd in artikel 5, eerste lid, van de E-wet:

“De Autoriteit Consument en Markt is belast met de aan haar opgedragen taken ter uitvoering van het bepaalde bij of krachtens deze wet, verordening 714/2009, verordening 713/2009 en verordening 1227/2011, alsmede met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet, verordening 714/2009, verordening 713/2009 en verordening 1227/2011.”

11. De CACM Verordening is een verordening die is vastgesteld krachtens Verordening 714/2009, waardoor de ACM op grond van artikel 5, eerste lid, van de E-wet ook belast is met taken die voortvloeien uit de CACM Verordening.
12. De definitie van ‘regulerende instanties’ is opgenomen in artikel 2, tweede lid, aanhef en onder a, van Verordening 714/2009, een definitie die op grond van artikel 2 van de CACM Verordening ook op de CACM Verordening van toepassing is:
- “a) ‘regulerende instanties’: de regulerende instanties bedoeld in artikel 35, lid 1, van Richtlijn 2009/72/EG;”*
13. In artikel 35, eerste lid, van Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad (hierna: de Richtlijn) is het volgende geregeld:
- “Iedere lidstaat wijst één enkele nationale regulerende instantie aan.”*
14. Artikel 5, tweede lid, van de E-wet stelt dat de ACM is aangewezen als de in artikel 35, eerste lid, van de Richtlijn bedoelde nationale regulerende instantie:
- “De Autoriteit Consument en Markt is de regulerende instantie, bedoeld in artikel 35, eerste lid, van de richtlijn en artikel 2, tweede lid, onderdeel a, van verordening 714/2009.”*
15. Het verzoek van TenneT tot goedkeuring van het voorstel betreft een wijziging van de congestiebeheersprocedures zoals bedoeld in artikel 5, zesde lid, van de E-wet. Op grond van dit artikel beslist de ACM over de goedkeuring van congestiebeheersprocedures voor landsgrensoverschrijdende netten:
- “De Autoriteit Consument en Markt beslist over de goedkeuring van de door de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet gehanteerde congestiebeheersprocedures voor landsgrensoverschrijdende netten.”*
16. Artikel 16, vijftiende lid, van de E-wet schrijft voor dat de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet de congestiebeheersprocedures ter goedkeuring aan de ACM voor legt,

Besluit Openbaar

voordat de netbeheerder deze hanteert:

“Voordat de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet congestiebeheersprocedures hanteert voor landsgrensoverschrijdende netten, legt hij deze procedures ter goedkeuring voor aan de Autoriteit Consument en Markt.”

Procedure en eisen

17. Artikel 9, vijfde lid, van de CACM Verordening geeft de ACM de bevoegdheid tot het nemen van goedkeuringsbesluiten:

“Elke regulerende instantie keurt de voorwaarden of methodologieën goed die worden gebruikt voor de berekening of de opzet van de eenvormige day-ahead- en intradaykoppeling als ontwikkeld door de TSB's en NEMO's. Zij zijn verantwoordelijk voor goedkeuring van de in de leden 6, 7 en 8 bedoelde voorwaarden of methodologieën.”

18. Artikel 9, zesde lid, onder I, van de CACM Verordening bepaalt dat het voorstel aan de ACM ter goedkeuring moet worden voorgelegd:

“De volgende voorwaarden of methodologieën worden ter afzonderlijke goedkeuring voorgelegd aan elke regulerende instantie of andere bevoegde autoriteit van de betrokken lidstaten: I) de termijn voor de day-aheadvastheid, overeenkomstig artikel 69;”

19. Artikel 12 van de CACM Verordening bepaalt dat de aanvraag door de indiener moet worden geconsulteerd:

1. *De TSB's en NEMO's die overeenkomstig de onderhavige verordening verantwoordelijk zijn voor het indienen van voorstellen voor voorwaarden of methodologieën of voor de wijziging daarvan, raadplegen, wanneer als zodanig expliciet is bepaald in deze verordening, de belanghebbenden, inclusief de relevante autoriteiten van elke lidstaat, over hun ontwerpvoorstellen voor voorwaarden of methodologieën. De raadpleging verloopt binnen een tijdsbestek van minimaal één maand.*
2. *De door de TSB's en NEMO's op Unieniveau ingediende voorstellen voor voorwaarden of methodologieën worden op Unieniveau gepubliceerd en ter raadpleging voorgelegd. Door de TSB's en NEMO's op regionaal niveau ingediende voorstellen worden minimaal op regionaal niveau ter raadpleging voorgelegd. Partijen die voorstellen op bilateraal of multilateraal niveau indienen, raadplegen minimaal de betrokken lidstaten.”*

20. De definitie van 'termijn voor day-aheadvastheid' is opgenomen in artikel 2, onder 35 van de CACM Verordening:

“35. 'termijn voor day-aheadvastheid': het tijdstip waarop zoneoverschrijdende capaciteit vast wordt;”

21. Artikel 69 van de CACM Verordening geeft aan, aan welke eisen het voorstel moet voldoen:

“Binnen een termijn van 16 maanden na de inwerkingtreding van deze verordening werken alle TSB's een gemeenschappelijk voorstel uit voor een eenvormige uiterste termijn voor de day-

Besluit
Openbaar

aheadvastheid, die niet korter mag zijn dan een half uur vóór de gate-sluitingstijd van de day-aheadmarkt. Met betrekking tot dit voorstel wordt een raadpleging overeenkomstig artikel 12 gehouden.”

7/12

4 Het voorstel

22. In dit hoofdstuk wordt eerst ingegaan op de aanleiding van het voorstel en de gevolgde procedures voor de totstandkoming van het voorstel. Vervolgens wordt een toelichting gegeven op de inhoud van het voorstel. Het voorstel is opgenomen in Bijlage 1 bij dit besluit.

4.1 Aanleiding voorstel en gevolgde procedure

23. Binnen een termijn van zestien maanden na inwerkingtreding van de CACM Verordening moet het voorstel worden ingediend.
24. Het voorstel is van 18 april 2016 tot 18 mei 2016 via de internetpagina van het *European Network of Transmission System Operators for Electricity* (hierna: ENTSO-E) geconsulteerd. ENTSO-E heeft op 9 mei 2016 een webinar georganiseerd waarin een toelichting werd gegeven op het voorstel. Het voorstel dat TenneT op 15 december heeft ingediend voor goedkeuring bij de ACM betreft een gewijzigde versie ten opzichte van de versie die is geconsulteerd.
25. Ook de andere Europese TSB's leggen het voorstel voor aan hun nationale regulerende instantie, conform de toepasselijke nationale procedures. De CACM Verordening schrijft in artikel 9, tiende lid, voor dat het besluit moet worden genomen binnen een termijn van zes maanden na de ontvangst van het voorstel door de laatste betrokken regulerende instantie. Het laatste voorstel is op 19 december 2016 ingediend. De nationale regulerende instanties moeten derhalve uiterlijk 19 juni 2017 het besluit nemen.

4.2 Omschrijving voorstel

26. Het voorstel beschrijft het tijdstip waarop de zoneoverschrijdende capaciteit voor day-ahead handel vast wordt. In het voorstel wordt beschreven dat de uiterste termijn voor de day-aheadvastheid 60 minuten voor de gate-sluitingstijd van de day-aheadmarkt is.

5 Beoordeling

27. In dit hoofdstuk beoordeelt de ACM of zij het voorstel van TenneT kan goedkeuren.

5.1 Beoordeling van de eisen uit de CACM Verordening

Tijdschema en effect

28. Artikel 9, negende lid, van de CACM Verordening schrijft voor dat het voorstel een voorgesteld tijdschema voor de tenuitvoerlegging bevat. Artikel 4 van het voorstel bevat het tijdschema. De tijdlijn van het voorstel voorziet in onmiddellijke implementatie van de desbetreffende termijn voor day-aheadvastheid op een biedzonegrens als de capaciteitsberekenningsmethodologie en de marktkoppelingsbeheersfunctie geïmplementeerd zijn. Voor de ACM is het belangrijk dat de implementatie in lijn is met de tijdlijn voor de algemene implementatie van de CACM Verordening. Dat is het geval.

29. Tevens schrijft artikel 9, negende lid, van de CACM Verordening voor dat het voorstel een beschrijving van het verwachte effect op de doelstellingen van de CACM Verordening bevat. Het voorstel bevat in de preambule 6 tot en met 14 een uitleg van dit effect.

Eisen uit artikel 69 van de CACM Verordening

30. Artikel 69 van de CACM Verordening schrijft voor dat de termijn voor day-aheadvastheid niet korter mag zijn dan een half uur vóór de gate-sluitingstijd van de day-aheadmarkt.

31. Het uiteindelijke voorstel voorziet in artikel 3 in een uiterste termijn van 60 minuten voor het sluiten van de day ahead handel. De desbetreffende termijn is goed gemotiveerd in de explanatory note bij het voorstel, die door alle TSOs is opgesteld.

32. De ACM beschouwt een termijn van 60 minuten voor het sluiten van de day aheadhandel als voldoende voor marktdeelnemers om hun biedgedrag aan te passen aan de informatie over beschikbare capaciteit.

33. De ACM beschouwt een termijn van 60 minuten voor het sluiten van de day aheadhandel eveneens als voldoende voor het waarborgen van operationele veiligheid door TenneT.

34. Tevens eist artikel 69 van de CACM Verordening dat met betrekking tot dit voorstel een raadpleging overeenkomstig artikel 12 van de CACM Verordening wordt gehouden. De ACM constateert dat TenneT het voorstel heeft geconsulteerd.

5.2 Overeenstemming tussen alle regulerende instanties

35. Op 15 mei 2017 hebben alle regulerende instanties overeenstemming over het goedkeuren van het voorstel bereikt.

Besluit
Openbaar

5.3 Conclusie

36. Op grond van voorgaande concludeert de ACM dat het voorstel niet in strijd is met de eisen uit de CACM Verordening. De ACM keurt daarom het voorstel goed, op grond van artikel 9, vijfde lid, van de CACM Verordening en artikel 5, zesde lid, van de E-wet.

6 Besluit

37. De Autoriteit Consument en Markt keurt het voorstel van TenneT TSO B.V., opgenomen in Bijlage 1 bij dit besluit, voor de uiterste termijn voor day-aheadvastheid goed.
38. Van dit besluit wordt mededeling gedaan in de Staatscourant. Voorts publiceert de Autoriteit Consument en Markt dit besluit op de internetpagina van de Autoriteit Consument en Markt.
39. Dit besluit treedt in werking op 19 juni 2017.

's-Gravenhage,

Datum: 15 juni 2017

Autoriteit Consument en Markt
namens deze,

w.g.

mr. P.C.M. Bijlenga
Teammanager Directie Energie

11/12

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij ACM, Directie Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wetbestuursrecht, ACM verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter.

Besluit
Openbaar

Bijlage 1. Het voorstel

12/12

**All TSOs' proposal for the day-ahead firmness
deadline (DAFD) in accordance with Article 69 of
the Commission Regulation (EU) 2015/1222 of 24
July 2015 establishing a guideline on capacity
allocation and congestion management**

27 October 2016

Contents

Whereas.....	3
Article 1 Subject matter and scope.....	5
Article 2 Definitions and interpretation.....	5
Article 3 Day-ahead firmness deadline.....	5
Article 4 Publication and implementation of the DAFD Proposal.....	5
Article 5 Language.....	6

All TSOs, taking into account the following,

Whereas

- (1) This document is a common proposal developed by all Transmission System Operators (hereafter referred to as “TSOs”) regarding the development of a day-ahead firmness deadline (hereafter referred to as “DAFD”) in accordance with Article 69 of Commission Regulation (EU) 2015/1222 establishing a guideline on Capacity Allocation and Congestion Management (hereafter referred to as the “CACM Regulation”). This proposal is hereafter referred to as “DAFD Proposal”.
- (2) The DAFD Proposal takes into account the general principles and goals set in the CACM Regulation as well as Regulation (EC) No 714/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on conditions for access to the network for cross-border exchanges in electricity (hereafter referred to as “Regulation (EC) No 714/2009”). The goal of the CACM Regulation is the coordination and harmonisation of capacity calculation and allocation in the day-ahead and intraday cross-border markets. It sets for this purpose requirements to determine by when day-ahead cross-zonal capacity should become firm, known as the DAFD.
- (3) Article 2(35) of the CACM Regulation defines the DAFD as “*the point in time after which cross-zonal capacity becomes firm*”.
- (4) A single DAFD allows having a common firmness principle for the whole European Union. For this purpose, Article 69 of the CACM Regulation requires all TSOs to develop a single pan-European DAFD.
- (5) The DAFD Proposal defines the point in time after which cross-zonal capacity for the day-ahead allocation become firm in accordance with Article 69 of the CACM Regulation. It does not determine the point in time where cross-zonal capacity and allocation constraints should be submitted by the coordinated capacity calculators (hereafter referred to as “CCCs”) to the nominated electricity market operators (hereafter referred to as “NEMOs”) or published.
- (6) According to Article 9(9) of the CACM Regulation, the expected impact of the DAFD Proposal on the objectives of the CACM Regulation has to be described and is presented below. The proposed DAFD generally contributes to the achievement of the objectives of Article 3 of the CACM Regulation.
- (7) The proposed DAFD serves the objective of promoting effective competition in the generation, trading and supply of electricity (Article 3(a) of the CACM Regulation) since the same DAFD will apply to all market participants across all capacity calculation regions, thereby ensuring a level playing field amongst market participants. Market participants will have access to the same reliable information on cross-zonal capacities and allocation constraints for day-ahead allocation, at the same time and in a transparent way. Furthermore they will have the same time to adjust their bids and net positions in case of curtailment.
- (8) The proposed DAFD contributes to the optimal use of transmission infrastructure and operational security (Article 3(b) and (c) of the CACM Regulation) since it allows: (i) the CCCs to incorporate the most recent information (e.g. information on renewables, network status, etc.) in

capacity calculation, thereby reducing uncertainty on the calculated capacities, by corresponding to the latest point in time where the CCCs need to submit cross-zonal capacities and allocation constraints for day-ahead allocation to the NEMOs; and (ii) TSOs to adjust cross-zonal capacities and allocation constraints for day-ahead allocation until the latest point in time where CCCs should submit this information to the relevant NEMOs. This ensures that TSOs have the necessary means available to adjust cross-zonal capacities before day-ahead allocation.

- (9) The proposed DAFD serves the objectives of optimising the calculation and allocation of cross-zonal capacity and of contributing to the efficient long-term operation and development of the electricity transmission system and electricity sector in the Union in accordance with Article 3(d) and (g) of the CACM Regulation as it lays the ground for the development of a pan-European firmness regime for day-ahead market. It also contributes to the achievement of the target model set by the CACM Regulation by applying a pan-European DAFD to coupled day-ahead markets. The proposed DAFD allows the TSOs and CCCs to incorporate the most recent information for capacity calculation and provides them sufficient time to adjust and finally confirm the offered cross-zonal capacities. It provides market participants sufficient time to adjust their bids and positions in an efficient way in case of curtailment of cross-zonal capacity.
- (10) Regarding the objective of transparency and reliability of information (Article 3(f) of the CACM Regulation), the DAFD Proposal determines a deadline after which cross-zonal capacity becomes firm. The proposed DAFD enables to provide market participants with the same reliable information on cross-zonal capacities and allocation constraints for day-ahead allocation in a transparent way and at the same time. This point in time corresponds to the deadline for the CCCs to provide this information to the relevant NEMOs, even further increasing transparency.
- (11) The DAFD Proposal also contributes to the objective of respecting the need for a fair and orderly market and price formation (Article 3(h) of the CACM Regulation) by reducing the uncertainty on the cross-zonal capacity to be released in the market. The proposed DAFD respects the minimum requirement laid down in Article 69 of the CACM Regulation and does not interfere with the foreseen processes for provision of cross-zonal capacities and allocation constraints to relevant NEMOs in accordance with Article 46 of the CACM Regulation. Hence the proposed DAFD does not interfere with the operation of the market coupling operator function.
- (12) When preparing the DAFD Proposal, TSOs took careful consideration of the objective of creating a level playing field for NEMOs (Article 3(i) of the CACM Regulation). At the time of drafting the proposal, several interim situations apply in the day-ahead market. The CACM Regulation fixes the day-ahead market gate closure time (defined by Article 2(36) of the CACM Regulation as “*the point in time until which orders are accepted in the day-ahead market*”) at noon CET. It also temporarily allows TSOs and NEMOs based in the Central Eastern Europe region or its neighbouring countries to set a different day-ahead gate closure time until the implementation of the market coupling operator function (Articles 47(2) and 7(3) of the CACM Regulation). The DAFD Proposal takes into account all interim situations by defining the DAFD with regard to the day-ahead market gate closure time, providing therefore a general and harmonised principle for DAFD, sufficiently flexible to support the progressive convergence of these interim situations towards a single pan-European value for all NEMOs.
- (13) Finally, the DAFD Proposal contributes to the objective of providing non-discriminatory access to cross-zonal capacity (Article 3(j) of the CACM Regulation) by granting market participants a

level playing field throughout the European Union with a clear and harmonised framework for firmness.

- (14) In conclusion, the DAFD Proposal contributes to the general objectives of the CACM Regulation to the benefit of all market participants and electricity end consumers.

SUBMIT THE FOLLOWING DAFD PROPOSAL TO ALL REGULATORY AUTHORITIES:

Article 1

Subject matter and scope

The DAFD as determined in this DAFD Proposal shall be considered as the common proposal of all TSOs in accordance with Article 69 of CACM Regulation and shall cover the DAFD for:

- a. all existing and future bidding zone borders and interconnectors within and between Member States, to which the CACM Regulation applies; and
- b. interconnectors which are owned by TSOs or by other legal entities.

Article 2

Definitions and interpretation

1. For the purposes of the DAFD Proposal, terms used in this document shall have the meaning of the definitions included in Article 2 of the CACM Regulation, Regulation (EC) 714/2009, Directive 2009/72/EC and Commission Regulation (EU) 543/2013.
2. In this DAFD Proposal, unless the context requires otherwise:
 - a. the singular indicates the plural and vice versa;
 - b. the table of contents and headings are inserted for convenience only and do not affect the interpretation of this DAFD Proposal; and
 - c. any reference to legislation, regulations, directive, order, instrument, code or any other enactment shall include any modification, extension or re-enactment of it when in force.

Article 3

Day-ahead firmness deadline

The DAFD shall be sixty (60) minutes before the day-ahead market gate closure time, without prejudice to the application of Article 70(2) of the CACM Regulation.

Article 4

Publication and implementation of the DAFD Proposal

1. The TSOs shall publish the DAFD Proposal without undue delay after all NRAs have approved the proposed DAFD or a decision has been taken by the Agency for the Cooperation of Energy Regulators in accordance with Article 9(11) and 9(12) of the CACM Regulation.
2. The TSOs shall implement the DAFD on a bidding zone border immediately when both the capacity calculation methodology developed in accordance with Article 20 of the CACM Regulation and the day-ahead market coupling operator function developed in accordance with Article 7(3) of the CACM Regulation are implemented on this bidding zone border.

Article 5 Language

The reference language for this DAFD Proposal shall be English. For the avoidance of doubt, where TSOs need to translate this DAFD Proposal into their national language(s), in the event of inconsistencies between the English version published by TSOs in accordance with Article 9(14) of the CACM Regulation and any version in another language, the relevant TSOs shall, in accordance with national legislation, provide the relevant national regulatory authorities with an updated translation of the DAFD Proposal.